

WORKING PAPER č. 11/2007

Inovační profily regionů

Milan Víturka

Červen 2007

Řada studií Working Papers Centra výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky je vydávána s podporou projektu MŠMT výzkumná centra 1M0524.

ISSN 1801-4496

Vedoucí: prof. Ing. Antonín Slaný, CSc., Lipová 41a, 602 00 Brno,
e-mail: slany@econ.muni.cz, tel.: +420 549491111

INOVAČNÍ PROFILY REGIONŮ

Abstract:

The contribution „Innovation profiles of regions“ deals with evaluation of innovation profiles of single regions (kraje) of the Czech Republic. This evaluation comes out from information collected by survey of Czech Bureau of Statistics (2003 – 2005) and secondary analyses of AIP databases. Single regions are described with emphasis on their position in innovation enterprise and specialization of innovative companies operating in processing industry and market services. Special attention is also paid to identification of main innovation centres according to own elaborated methodology.

Abstrakt:

Příspěvek se zabývá hodnocením inovačních profilů jednotlivých regionů resp. krajů České republiky. Toto hodnocení vychází z informací shromážděných v šetření ČSÚ o inovacích (2003–2005) a sekundární analýzy databáze AIP. Jednotlivé kraje jsou popsány s důrazem na jejich pozice v inovačním podnikání a specializaci inovačních firem působících ve zpracovatelském průmyslu a tržních službách. Značná pozornost je rovněž věnována identifikaci hlavních inovačních center podle vlastní vypracované metodiky.

Recenzoval:

doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

1. ÚVOD

1.1. Úvodní poznámky

Inovační výkonnost firem je všeobecně pokládána za rozhodující komponentu dlouhodobé konkurenceschopnosti zemí a regionů. Z komplexního pohledu tzv. participativního modelu, ve kterém jsou konkurenční výhody chápány jako výsledek multidimenzionálního spolupůsobení tržních a společenských (politických) sil, představují firmy, resp. jejich seskupení, jeho základní systémovou úroveň označovanou jako úroveň mikro. V hierarchické posloupnosti následují úrovně mezo – politiky a instituce cílené na posilování konkurenceschopnosti, makro – stabilní rámec ekonomického rozvoje a meta – rozvojová orientace společnosti. Uvedené hierarchické úrovně poměrně volně korespondují s prostorovou dimenzí společenského rozvoje, kde lze adekvátně vymezit úrovně lokální, resp. mikroregionální, regionální, národní a nadnárodní až globální (úroveň volnosti je determinována společensko-politickými systémy jednotlivých zemí a jejich příslušností k politicko-ekonomickým společenstvím).

Výše popsaný obecný model reaguje na globální změny v ekonomickém prostředí, které v ekonomicky rozvinutých zemích vyvolaly poptávku po nových rozvojových strategiích spojených s přechodem k tzv. znalostní ekonomice (knowledge economy), založené na inovacích, vědě a výzkumu a vzdělanosti obyvatelstva. V tomto kontextu byla v EU vypracována tzv. Lisabonská strategie, na jejíž praktickou realizaci bude v plánovacím období 2007–2013 vynaložena rozhodující část prostředků alokovaných v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti (cca 200 mld. EUR z celkového objemu 350 mld. EUR). Její naplňování však zatím nepřineslo zcela přesvědčivé výsledky, což vedlo k určité revizi původních cílů strategie. Za jednu z hlavních příčin popsaného stavu je pokládán i malý důraz kladený na její zohlednění v regionální politice, což vyvolává rostoucí pozornost věnovanou regionální dimenzi podpory tvorby a transferu inovací resp. regionální konkurenceschopnosti. V tomto směru lze uvést např. iniciativu Evropské komise Fast Track Option (podpora tvorby regionálních inovačních sítí) či vyhlášení soutěže RegioStars (regionální inovační projekty orientované na vytváření klastrů, transfer výsledků výzkumu do MSP, efektivní výrobu energie a ekologické technologie).

Uvedené skutečnosti potvrzují, že regionální politika se stává stále významnější součástí posuzování efektivnosti alokace veřejných zdrojů. V této souvislosti zastávám názor, že rozvoj znalostní ekonomiky vyžaduje i nový pohled na strukturální rozvoj ekonomiky spojený s koncepčním odklonem od jejího chápání v intencích tradičního odvětvového přístupu směrem k dynamickému chápání v intencích integrovaného přístupu, založeného na vytváření tzv.

klastrů jako geografických seskupení, resp. sítí spolupracujících firem a veřejných institucí (zejména VŠ a další instituce vědy a výzkumu). Toto pojetí koresponduje s moderním pojetím inovační politiky jako „horizontální průřezové aktivity“ směřující k postupnému prosazení inovací jako průsečíku všech hospodářsky zaměřených politik (inovační politiky 2. a 3. generace), s důrazem na jejich regionální dimenzi jako základní platformy jejich praktické aplikace. Obecným výchozím předpokladem realizace efektivní inovační politiky je provedení podrobných a profesionálních analýz inovačního prostředí České republiky a jejích jednotlivých krajů. V souladu s tím je cílem tohoto příspěvku analýza inovačního potenciálu jednotlivých krajů ČR interpretovaná formou jejich inovačních profilů (z pohledu plnění Lisabonské strategie jde o významný podklad pro plnění dílčího cíle „vytváření inovačních center na regionální a lokální úrovni“).

1.2. Informační zdroje

Pro vyhodnocení inovačních profilů regionů – krajů ČR byly využity především informace ze třetího šetření ČSÚ o inovacích, provedeného v letech 2003-2005, v jehož rámci byly shromážděny vybrané údaje o inovačních firmách v odvětvích OKEČ č. 10 až 37, 40 až 41, 45, 50 až 52, 55, 60 až 67 a 70 až 74 (šetření zahrnuje asi 17 % zpravodajských jednotek).¹ Podle výsledků šetření ČSÚ v letech 2003–2005 činil v ČR podíl inovujících firem asi 45 % z úhrnu firem s 10 a více zaměstnanci (technické inovace, tj. inovace produktu či procesu s největšími dopady na konkurenceschopnost firem zavedlo 20, resp. 24 % firem, přičemž vlastní výzkum a vývoj mělo 50 % firem v průmyslu a 41 % firem ve službách). Do vlastní analýzy inovačních profilů krajů nebyly zahrnuty těžební firmy (odvětví č. 10 až 14) stavební firmy a dále firmy s územním monopolem (odvětvím č. 40 až 45). Upravený soubor obsahuje přibližně 14,3 tis. firem (průmysl 6,8 tis. a služby 7,5 tis. firem). Údaje ČSÚ byly doplněny vlastním šetřením, jehož hlavním zdrojem byly informace z databáze Asociace pro inovační podnikání (AIP). Na rozdíl od šetření ČSÚ jsou v tomto případě zahrnuty firmy, které prostřednictvím svého členství v AIP zřetelně deklarovaly svůj aktivní zájem o problematiku tvorby a transferu inovací. Pro hodnocení územních koncentrací inovačních firem byly následně vybrány pouze významnější inovační firmy působící v odvětvích zpracovatelského průmyslu č. 15 až 37 a vybraných odvětvích vyšších tržních služeb č. 72 až 74 (tj. firmy tvořící dominantní oblast vzniku produktových i procesních inovací

¹ Nejvýznamnějším rozdílem oproti předchozím šetřením orientovaným na technické inovace produktů a procesů je rozšíření o organizační (nejčastější typ inovací) a marketingové, tj. netechnické inovace. V moderním pojetí jsou totiž inovace chápány v širším než pouze technickém pojetí – podle Evropské komise je inovací i rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly.

indukujících jejich tvorbu v dalších odvětvích, např. velkoobchodě, dopravě či peněžnictví). Ve srovnání se šetřením ČSÚ jde o podstatně menší, resp. redukováný soubor asi 1,8 tis. firem s přibližně 450 tis. zaměstnanci (údaje z přelomu let 2004/2005).

Za nejvýznamnější přínosy zavádění inovací je obvykle považováno zlepšení kvality výrobků a služeb, rozšíření jejich sortimentu a zlepšení vztahů se zákazníky. Pokud jde o technické inovace, je z pohledu firmy důležité, zda jde o inovace nové na trhu (vypovídající o schopnosti firmy vytvářet technické inovace) nebo o inovace nové ve firmě (vypovídající o schopnosti firmy osvojit si již vytvořené technické inovace). Všeobecně panuje názor, že inovační schopnosti jsou rozhodujícím předpokladem udržení, resp. zvýšení konkurenceschopnosti firem. Za strategicky významná všeobecná zjištění z pohledu hospodářské politiky lze považovat zejména následující skutečnosti:

- podíl inovujících firem u všech sledovaných typů inovací roste s jejich velikostí – nejvíce v případě inovací procesu (téměř 80 % firem s 25 a více zaměstnanci zavedlo alespoň jeden z typů inovací);
- nejvíce inovují firmy působící ve zpracovatelském průmyslu (55 % firem) a nejméně stavební firmy (38 %);
- firmy v zahraničním vlastnictví inovovaly 1,5 x více než firmy domácí;
- technicky inovující firmy se ve srovnání s neinovujícími firmami výrazně lépe prosazují na mezinárodních trzích (vzájemný poměr mezinárodních, národních a regionálních trhů činil u inovujících firem 0,8 : 1 : 0,5 oproti poměru 0,5 : 1 : 1,2 u neinovujících firem).²

Z rozvojového pohledu lze za nejvýznamnější zjištěnou informaci považovat identifikaci inovačních center (IC), členěných podle následujících klasifikačních stupňů:

- národně významná IC s alespoň 5 velkými inovačními firmami s více než 5 tis. zaměstnanci;
- regionálně významná IC s alespoň 3 velkými inovačními firmami s více než 2,25 tis. zaměstnanci (1 firma s +/- 3 tis. zaměstnanci);
- subregionálně významná IC s alespoň 2 velkými inovačními firmami s více než 0,75 tis. zaměstnanci (1 firma s +/- 1 tis. zaměstnanci);
- mikroregionálně významná IC s 1 velkou firmou s více než 0,25 tis. zaměstnanci (nezařazen 5. stupeň nejmenších IC lokálního významu).

² Z odvětvového pohledu se na mezinárodních trzích v případě průmyslu nejlépe prosazují inovační firmy působící v chemické výrobě, výrobě dopravních prostředků a hutnické a kovodělné výrobě, v případě služeb pak inovační firmy působící ve výzkumu a vývoji a dopravě.

2. INOVAČNÍ PROFILY REGIONŮ

2.1. Pražský kraj

Podle výsledků šetření ČSÚ o inovacích je v Pražském kraji soustředěna více než 1/5 inovujících firem. Rovněž podle ukazatele inovační výkonnosti firem kraj dlouhodobě zaujímá vedoucí postavení. Z hlediska jednotlivých odvětví jsou inovační firmy v případě průmyslu nejvíce zastoupeny v chemické výrobě, výrobě dopravních prostředků, výrobě strojů a zařízení a výrobě elektrických a optických přístrojů, v případě služeb pak ve finančním zprostředkování, zpracování dat, resp. informatice, výzkumu a vývoji a pronájmu strojů a přístrojů.³ V souladu s významovou váhou uvedených odvětví (hodnocenou podle odpovídajícího počtu příslušných firem) lze za hlavní nositele inovací považovat zejména výrobu strojů a zařízení a výrobu elektrických a optických přístrojů, v případě služeb pak odvětví výpočetní techniky, resp. informatiku. Jednoznačně nejvýznamnějším nositelem inovačního podnikání v kraji jsou dynamicky se rozvíjející malé a střední firmy (podíl malých a středních podniků, resp. MSP na zaměstnanosti v inovačních firmách je v Praze nejvyšší v celé ČR). Tyto firmy se kromě odvětvové skupiny obchodu a opravárenství (dominující sektoru služeb ve všech krajích), specializují především na ostatní podnikatelské činnosti a informatiku a v případě průmyslu na vydavatelství a tisk a dále výrobu elektrických a optických přístrojů; u středně velkých firem se inovační orientace prosazuje zejména u firem specializovaných na výrobu kovových konstrukcí a kovodělných výrobků. U velkých firem s 250 a více zaměstnanci se pak jako inovačně neaktivnější projevují firmy specializované na výrobu dopravních prostředků. Z největších inovačních firem s více než 1 tis. zaměstnanců lze uvést nadnárodně orientovanou společnost Zentiva a.s. (zaměřenou na výrobu léčiv) a dále Mitas a.s. (gumárenská výroba), Siemens s.r.o. (výroba rozhlasových a televizních vysílačů a zařízení) a Siemens - kolejová vozidla s.r.o. Svoji velikostí se k této skupině výrazně přibližuje i Asseco Czech Republic a.s., největší nadnárodní firma působící v oblasti podnikatelských služeb (zpracování dat).

Podle podílu inovačně progresivních firem registrovaných v AIP na celkové zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu a podnikatelských službách přísluší kraji třetí místo, hodnotíme-li však tento podíl ve vztahu k celkové zaměstnanosti, je ovšem jeho pozice již výrazně slabší. Tato skutečnost je důsledkem specifické struktury „velkoměstských“ ekonomik, z jejichž základu jsou působením vysoce nadprůměrných výnosů z nemovitostí v kombinaci s urbanistickým přetížením území postupně vytlačovány zejména velké průmyslové firmy (v souladu s tím tato města obvykle nevyčleňují žádné územní

³ Uvažována pouze odvětví s alespoň 5 inovačními subjekty (šetření ČSÚ).

rezervy pro rozvoj průmyslových aktivit, které se tak koncentrují do jejich zázemí). Pro tyto ekonomiky je charakteristický zejména rozvoj mezinárodně obchodovatelných tržních služeb, které jsou hlavním faktorem ovlivňujícím pozici metropolí v síti „globálních“ měst.

Tabulka č. 1: Inovační centra Středočeského kraje včetně Prahy

Centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Praha	CNV	39	asi 23000	+ Jesenice, Nehvizdy, Husinec
M.Boleslav	CNV	3	asi 21000	+ Řepov
Beroun	CRV	4	2500-2999	
Rakovník	CRV	3	2500-2999	
Brand./L.-S.Boleslav	CSV	1	2500-2999	
Kladno	CSV	3	1500-1999	
K.Hora	CSV	1	1500-1999	
O.Voda	CSV	1	1500-1999	ÚO Bra. n.L.- S.B.
Zdice	CSV	1	1500-1999	ÚO Beroun
Sázava	CSV	1	1500-1999	ÚO Benešov
Kolín	CSV	3	1000-1499	
Příbram	CSV	3	1000-1499	
Hořovice	CSV	2	1000-1499	
Slaný	CSV	2	1000-1499	+Želevčice
Vlašim	CSV	1	1000-1499	
Neratovice	CSV	1	1000-1499	
Kralupy/V.	CSV	1	1000-1499	
Nymburk	CSV	2	500-999	+ Hořátev, Zvěřínek
Bělá p. B.	CSV	2	500-999	ÚO M.Boleslav
Žebrák	CSV	2	500-999	ÚO Hořovice
Týnec/S.	CSV	2	500-999	ÚO Benešov
Pečky	CSV	2	500-999	ÚO Kolín
Byšice	CMV	1	500-999	ÚO Mělník
Benešov	CMV	1	500-999	
Poděbrady	CMV	1	500-999	
Bakov/J.	CMV	1	500-999	ÚO M.Boleslav
Komárov	CMV	1	500-999	ÚO Hořovice
Čelákovice	CMV	1	250-499	ÚO Bra. n.L.- S.B.
Benátky/J.	CMV	1	250-499	ÚO M.Boleslav
Vrdy	CMV	1	250-499	ÚO Čáslav
Kamenice	CMV	1	250-499	ÚO Černošice
Kněžmost	CMV	1	250-499	ÚO M.Hradiště

Poznámka: CNV – centra národního významu, CRV – centra regionálního významu, CSV – centra subregionálního významu, CMV – centra mikroregionálního významu; ÚO – územní obvod pověřené obce 3. stupně.

Zdroj: databáze AIP, vlastní výpočty

Ohledně komparace Pražského kraje s ostatními českými kraji je třeba respektovat jeho specifickou danou tím, že je tvořen pouze územím hlavního města. Jeho zázemí je tedy od něj administrativně odloučeno, což přirozeně rovněž ovlivňuje nízký podíl průmyslu na celkovém ekonomickém výstupu Pražského kraje. I přes tuto skutečnost je ovšem Praha nepochybně nejvýznamnějším inovačním centrem České republiky, což dokládají i srovnatelně nejvyšší absolutní počty inovačně progresivních velkých firem zařazených do databáze AIP (39 subjektů) i jejich úhrnná zaměstnanecká základna (kolem 23 tis. zaměstnanců). Z hlediska perspektivního rozvoje inovačních aktivit je v této souvislosti potřebné dále upozornit i na postavení Prahy jako nejvýznamnějšího českého centra vysokého školství a základního i aplikovaného výzkumu. V souladu s výše uvedenými skutečnostmi Praha představuje i nejvýznamnější zdroj transferu, resp. difúze inovačních efektů, které pozitivně ovlivňují ekonomický rozvoj jejího bližšího (okresy Praha-východ a Praha-západ) i vzdálenějšího zázemí.

2.2. Středočeský kraj

Středočeský kraj zaujímá podle výsledků šetření ČSÚ v počtu inovujících firem čtvrté pořadí a inovační výkonností firem se řadí do nadprůměrné skupiny. V případě průmyslu mají inovační firmy nejvyšší podíl v chemické výrobě, výrobě dopravních prostředků, výrobě strojů a zařízení a hutnické a kovodělné výrobě a v případě služeb pak v informatice a dopravě a spojích. Podle významové váhy uvedených odvětví měřené počtem firem lze za hlavní oblasti tvorby inovací označit výrobu kovů a kovodělných výrobků, výrobu strojů a zařízení, resp. obchod a opravárenství a dopravu a spoje (nezanedbatelnou roli hraje i odvětví vědy a výzkumu v čele s Ústavem jaderného výzkumu a.s.). Dominantními subjekty inovačního podnikání v kraji jsou ovšem velké průmyslové firmy, což dokládá i vedoucí postavení kraje podle podílu inovačních firem (členů AIP včetně Škody Auto) na celkové zaměstnanosti v průmyslu a podnikatelsky orientovaných službách. Díky automobilce Škoda a řadě firem zaměřených na dodávky automobilových komponent se v této velikostní skupině firem výrazně prosazuje specializace na automobilovou výrobu (její podíl na celkové zaměstnanosti v rámci skupiny inovačně progresivních velkých firem se blíží hranici 45 %).

Nejvýznamnějším inovačním centrem kraje je nepochybně Mladá Boleslav, která je zařazena do skupiny inovačních center národního významu. Je sídlem největší české firmy Škoda Auto, disponující na území Středočeského kraje přibližně 20 tis. zaměstnanci (v tomto počtu je zahrnuto i přibližně 1,4 tis. zaměstnanců největšího firemního technologického centra v ČR – zahájena výstavba nového centra). Ve městě a jeho okolí se nachází ještě dalších šest velkých inovačních firem registrovaných v databázi AIP. Jako inovační centra regionálního (krajského) významu lze pak označit Beroun a Rakovník se 4, resp. 3 velkými inovačními firmami. Na základě stanovených kritérií bylo v kraji

dále identifikováno celkem 18 center subregionálního a 10 center mikroregionálního významu. Celkový počet inovačních center (31) je nejvyšší ze všech krajů, což dokumentuje vynikající pozici kraje v inovačním podnikání. Kromě již uvedené Škody Auto a.s. jsou nejvýznamnějšími reprezentanty velkých inovačních firem s odpovídajícími potenciálem pro tvorbu a rozvoj hierarchicky, resp. vertikálně organizovaných sítí (klastřů) spolupracujících firem Siemens VDO Automotive s.r.o., Kostal CZ s.r.o., Aero Vodochody a.s., ČKD Kutná Hora a.s., Sklářny Kavalier a.s., Sellier&Bellot a.s., Valeo Autoklimatizace s.r.o., Spolana a.s. a Kaučuk a.s.⁴ V souladu se stupněm ekonomické integrace kraje, jenž je v podmínkách ČR zcela ojedinělý, je drtivá většina identifikovaných inovačních center koncentrována podél konstituovaných růstových os národního (zejména růstové osy Praha – Liberec a Praha – Plzeň – blíže viz Víturka, 2003) a regionálního významu. Pokud jde o inovační MSP, jsou koncentrovány především v okrese Praha-východ, následovaném okresy Kolín a Beroun. Jižní a východní část širšího zázemí Prahy tak disponuje velmi příznivými podmínkami pro inovačně orientovanou horizontální spolupráci MSP, resp. tvorbu klastřů (naopak nejméně inovačních MSP se nachází v okresech Rakovník a Mělník).

2.3. Jihočeský kraj

Jihočeský kraj zaujímá podle počtu inovujících firem osmé pořadí a inovační výkonnost jeho firem lze hodnotit jako průměrnou až mírně podprůměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn v chemické výrobě, výrobě strojů a zařízení a potravinářské výrobě, v rámci služeb pak v informatice a dále činnostech v oblasti nemovitostí. V souladu s významovou vahou jednotlivých odvětví představují hlavní oblasti tvorby inovací potravinářská výroba a výroba strojů a zařízení, resp. doprava a spoje. Rozhodující nositelem inovačního podnikání v kraji jsou bezesporu velké průmyslové firmy. Tradiční strojírenská specializace se zřetelně projevuje zejména u větších inovačních firem (zejména ve velikostní skupině 250 až 499 zaměstnanců). V případě největších firem s více než 1 tis. zaměstnanců již převládá stále více se prohlubující specializace na automobilový průmysl.

Hlavním inovačním centrem kraje jsou České Budějovice se čtyřmi velkými inovačními firmami, mezi kterými vyniká rychle rostoucí zahraniční firma Robert Bosch (největší průmyslová firma kraje s více než 2 tis. zaměstnanci). Podle stanovených kritérií je jihočeská metropole zařazena pouze do skupiny inovačních center regionálního

⁴ Vertikální spolupráce velkých firem je přirozeně výrazně ovlivněna jejich postavením v rámci vlastnický propojených firemních sítí. V případě firem se zahraničním vlastníkem se tak můžeme setkat s preferencí spolupráce v rámci příslušných firemních struktur bez významnějších vazeb na hostitelskou zemi či region (pro tyto závody se vžil označení „katedrály v poušti“).

významu. S nepříliš významným odstupem za ní následuje tábořská aglomerace, kde je lokalizováno celkem pět velkých inovačních firem. Do dané skupiny lze ještě řadit Strakonice se shodným počtem velkých inovačních firem jako v případě krajského města. Kromě uvedených center byla v kraji dále zjištěna čtyři centra subregionálního a šest center mikroregionálního významu. Celkovým počtem 13 inovačních center zaujímá kraj průměrnou pozici. Kromě firmy Robert Bosch s.r.o. jsou hlavními představiteli velkých inovačních firem především ČZ a.s., Dura Automotive CZ s.r.o., Kovošvit MAS a.s. a ZVVZ a.s. Inovační centra nadlokálního významu se nacházejí především na růstových osách národního (Praha – Č. Budějovice) a regionálního významu. Většina inovačních center mikroregionálního významu je tedy lokalizována mimo růstové osy, čímž spolu s obdobně umístěnými centry subregionálního významu přispívají k rovnoměrnějšímu rozmístění inovačních aktivit v kraji. Územní rozložení inovačních MSP je koncentrováno především do okresů České Budějovice a dále Jindřichův Hradec, následovaných tábořským okresem. Nejméně příznivé podmínky pro rozvoj inovačních aktivit včetně tvorby klastrů tak zjišťujeme zejména v jihozápadní části kraje (okres Prachatice).

Tabulka č. 2: Inovační centra Jihočeského kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Č.Budějov.	CRV	4	4000-4999	
Tábor	CRV	5	3000-3999	+ S.Ústí,Planá
Strakonice	CRV	4	2500-2999	
Blatná	CSV	2	1500-1999	
Dačice	CSV	2	1000-1499	
Milevsko	CSV	1	1000-1499	
Písek	CSV	2	500-999	
Č.Krumlov	CMV	1	500-999	+ Větrní
Velešín	CMV	1	500-999	ÚO Kaplice
T.Sviny	CMV	1	250-499	
Soběslav	CMV	1	250-499	
Borovany	CMV	1	250-499	ÚO T. Sviny
Č.Velenice	CMV	1	250-499	ÚO Třeboň

2.4. Plzeňský kraj

Podle výsledků šetření ČSÚ zaujímá Plzeňský kraj v ukazateli počtu inovujících firem desáté pořadí a korespondující pozici zastává i podle inovační výkonnosti příslušných firem. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn ve výrobě strojů a zařízení, výrobě plastů a ostatních nekovových minerálních výrobků a výrobě elektrických a optických přístrojů, v rámci služeb pak v informatice, obchodu a opravárenství. Uvedená průmyslová odvětví zároveň představují i nejvýznamnější oblasti tvorby inovací, v případě služeb tato pozice přísluší obchodu a opravárenství a dopravě

a spojům. V souladu s výše uvedenými skutečnostmi lze konstatovat, že kraj jako celek disponuje velmi dobrými předpoklady pro perspektivní rozvoj znalostně založené ekonomiky. Zcela dominantním nositelem inovačního podnikání v kraji jsou velké průmyslové podniky, díky krajskému městu má však kraj i velmi dobrou pozici v rozvoji inovačního podnikání v oblasti podnikatelsky orientovaných služeb. Tradiční strojírenská specializace se zřetelně projevuje u inovačních firem zařazených do velikostní skupiny 250 až 499 zaměstnanců, ve velikostní skupině 500 až 999 zaměstnanců zaujímá obdobné postavení výroba elektrických strojů a zařízení. Ve skupině největších firem s více než 1 tis. zaměstnanců se pak již setkáváme s diverzifikovanou odvětvovou strukturou. Nejvýznamnějšími inovačními firmami jsou multioborová společnost Škoda a.s. (s přibližně 4,5 tis. zaměstnanci a rozsáhlou výzkumnou a vývojovou základnou) a dále firmy Panasonic AVC Networks Czech s.r.o (s rozvíjejícím se vlastním výzkumným centrem), Lasselsberger a.s., Alcoa Fujikura Czech s.r.o. a Dioss Nýřany a.s.

Tabulka č. 3: Inovační centra Plzeňského kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Plzeň	CNV	10	asi 11000	+ <i>Třemošná</i>
Nýřany	CSV	2	2000-2499	
Stříbro	CSV	1	1500-1999	
H.Bříza	CSV	1	1000-1499	<i>ÚO Nýřany</i>
Chotěšov	CSV	1	1000-1499	<i>ÚO Stod</i>
Kdyně	CSV	2	500-999	<i>ÚO Domažlice</i>
Klatovy	CMV	1	500-999	
Přeštice	CMV	1	500-999	
Chlumčany	CMV	1	500-999	<i>ÚO Přeštice</i>
H.Týn	CMV	1	250-499	
Ch.Planá	CMV	1	250-499	<i>ÚO Tachov</i>

Jako inovační centrum národního významu kraji jednoznačně dominuje Plzeň s deseti velkými inovačními firmami. Ostatní centra pak již mají v souladu s jejich hierarchickou pozicí pouze sekundární význam – celkem bylo v kraji identifikováno pět center subregionálního a stejný počet center mikroregionálního významu. Celkovým počtem 11 inovačních center zaujímá kraj podprůměrnou pozici. Inovační centra se většinou nacházejí na vymezených růstových osách národního (Praha – Plzeň – Cheb) a regionálního významu. Zbývající inovační centra jsou pak lokalizována podél urbanistické osy Plzeň – Domažlice. Rozložení inovačních MSP je koncentrováno především do krajského města Plzně a jeho bližšího zázemí v okresech Plzeň-jih a Plzeň sever, které jsou s odstupem následovány okresem Klatovy. Celkově je možné konstatovat, že nejpříznivějšími předpoklady pro tvorbu a transfer inovací a rozvoj aktivit s tím spojených disponuje

centrální (metropolitní) část kraje a naopak s nejhorsími předpoklady se setkáváme v pohraniční a jihovýchodní části kraje.

2.5. Karlovarský kraj

Podle výsledků šetření ČSÚ zaujímá počtem obyvatelstva nejmenší Karlovarský kraj v oblasti tvorby inovací nejhorsí pozici (výrazný odstup za ostatními kraji se projevuje především v průmyslu). Největší podíl inovačních firem byl v případě zpracovatelského průmyslu zjištěn v potravinářské výrobě, dřevozpracující a papírenské výrobě a výrobě strojů a zařízení, v rámci služeb pak v ostatních podnikatelských činnostech a obchodě a opravárenství. Uvedená odvětví, kromě výroby strojů a zařízení, lze označit za hlavní potenciální oblasti tvorby inovací (v tomto směru je ovšem potřebné připomenout i tradiční keramickou a sklářskou výrobu s vynikajícím designem). Významným nositelem inovačního podnikání v kraji jsou MSP a dále větší firmy s 250 až 499 zaměstnanci. Velmi slabě je rozvinut výzkum a vývoj a informatika, což je podmíněno relativně slabým hierarchickým postavením krajského města a rovněž předchází ekonomickou orientací kraje. Tradiční keramická výroba je reprezentována především firmou Karlovarský porcelán a.s. (KP), zaměstnávající celkem kolem 2 tis. pracovníků, z toho v kraji cca 1,2 tis. Nové podněty pro rozvoj inovačních aktivit jsou pak spojeny zejména s dynamicky se rozvíjející firmou Witte Nejde s.r.o. (automobilové komponenty).

Hlavním inovačním centrem kraje jsou Karlovy Vary, které v souladu s lokalizací celkem čtyř velkých inovačních firem náleží do skupiny inovačních center regionálního významu. Mimo uvedené hlavní centrum se v kraji nachází již pouze po dvou centrech subregionálního (tradiční průmyslová centra Sokolov a Nejde se 3 velkými inovačními firmami) a mikroregionálního významu. V kraji tak bylo vymezeno pouze 5 inovačních center, což je nejméně ze všech krajů ČR. Většina inovačních center se nachází ve východní a střední části kraje, mimo vymezené růstové osy národního a regionálního významu. Pokud jde o územní rozložení inovačních MSP, pak je možné konstatovat jejich vcelku rovnoměrné rozložení podle jednotlivých okresů, které do určité míry souvisí i s historicky rozvinutými procesy územní dělby práce.

Tabulka č. 4: Inovační centra Karlovarského kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
K.Vary	CRV	4	2000-2499	+ Sadov
Nejde	CSV	3	2000-2499	ÚO K. Vary
Sokolov	CSV	3	1000-1499	+ Svatava
Chodov	CMV	1	250-499	ÚO K. Vary
H.Slavkov	CMV	1	250-499	ÚO Sokolov

2.6. Ústecký kraj

Podle výsledků šetření ČSÚ zaujímá Ústecký kraj v ukazateli počtu inovujících firem sedmé pořadí a inovační výkonnost jeho firem lze hodnotit jako mírně podprůměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn ve výrobě dopravních prostředků, chemické výrobě (včetně rafinérií) a výrobě plastů a ostatních nekovových minerálních výrobků, v rámci služeb pak v informatice. Podle významové váhy uvedených odvětví lze za hlavní oblasti inovací označit výrobu plastů a ostatních nekovových minerálních výrobků spolu s chemickou výrobou a dále výrobu strojů a zařízení, resp. ostatní podnikatelské činnosti spolu s obchodem a opravárenstvím. Rozhodujícím nositelem inovací v kraji jsou jednoznačně velké průmyslové podniky, kde se především v případě největších firem setkáváme s rozsáhlou specializací na chemii (rafinérie, anorganická i organická chemie včetně výroby chemických specialit) a v menší míře i na sklářskou výrobu (tabulové sklo). Největší část lidských zdrojů inovačních firem je ovšem soustředěna v odpovídající velikostní skupině 500 až 999 zaměstnanců. Odvětvová specializace inovačních MSP není již tak zřetelná a výrazněji se projevuje především v segmentu malých firem (kovodělná výroba). Pokud jde o služby, lze konstatovat logickou koncentraci inovačních firem do nejvíce urbanizovaných okresů.

Poměrně silný stupeň urbanizace kraje se logicky projevuje i v rozložení velkých inovačních firem, na jehož základě bylo v kraji určeno celkem šest inovačních center regionálního významu. Z nich jsou nejvýznamnější Ústí n. L. (včetně aglomerovaných obcí) a Teplice se šesti, resp. pěti velkými inovačními firmami. S uvedenými centry je počtem zaměstnanců srovnatelné známé severočeské středisko chemického průmyslu Litvínov (strategicky významné chemické firmy Chemopetrol s více než 2 tis. zaměstnanci a Česká rafinérská). Do dané skupiny dále přísluší Lovosice se třemi a Děčín spolu s Chomutovem se čtyřmi velkými inovačními firmami. Kromě uvedených center byla v kraji vymezena tři centra subregionálního a čtyři centra mikroregionálního významu. Celkem tak bylo identifikováno 15 inovačních center a v tomto směru lze pozici kraje hodnotit jako průměrnou. Kromě již uvedených firem Chemopetrol a.s. a Česká rafinérská a.s. jsou nejvýznamnějšími představiteli velkých inovačních firem Spolek pro chemickou a hutní výrobu a.s., Setuza a.s., Glaverbel Czech a.s. a Grammer CZ s.r.o. V případě inovačních MSP zjišťujeme jejich nejsilnější koncentraci v okresech Ústí n. L. a Děčín, naopak slabé zastoupení inovačních MSP je typické zejména pro zemědělsky výrazně orientovaný okres Louny. Pro kooperační vazby inovačních firem kraje je charakteristický spíše nadnárodní rozměr těchto vazeb (viz např. vertikálně utvářené sítě chemických firem), což výrazně limituje možnosti vytváření efektivních horizontálních sítí firemní spolupráce (klastry MSP). K výše uvedeným

informacím je účelné poznamenat, že Ústecký kraj prochází složitým obdobím ekonomické restrukturalizace doprovázené poklesem jeho konkurenceschopnosti, jehož konkrétním projevem je i potlačení role krajského centra jako pólu rozvoje národního významu a omezení procesu tvorby růstových os (v optimistickém scénáři lze však perspektivně počítat s postupnou transformací stávající Ústecko - Litoměřické regionální osy v osu národního významu, směřující z Prahy přes Ústí n. L. na německé Drážďany).

Tabulka č. 5: Inovační centra Ústeckého kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Ústí/L.	CRV	6	3000-3999	+ Trmice, Povrly, Chabařov.
Teplice	CRV	6	3000-3999	+ Dubí
Litvínov	CRV	2	3000-3999	
Lovosice	CRV	3	2500-2999	
Děčín	CRV	4	2000-2499	
Chomutov	CRV	4	2000-2499	
Most	CSV	2	1500-1999	
Louny	CSV	2	1000-1499	
Bílina	CSV	2	1000-1499	
Varnsdorf	CMV	1	500-999	
Štětí	CMV	1	500-999	ÚO Litoměřice
Kadaň	CMV	1	250-499	
Klášterec/O.	CMV	1	250-499	ÚO Kadaň
Roudnice/L.	CMV	1	250-499	
Rtyně	CMV	1	250-499	ÚO Teplice

2.7. Liberecký kraj

Podle výsledky šetření ČSÚ zaujímá Liberecký kraj v ukazateli počtu inovujících firem až předposlední místo a silně podprůměrné hodnoty vykazuje i pokud jde o jejich inovační výkonnost. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn v chemické výrobě (s celkově ovšem nevýznamnou pozicí), výrobě elektrických a optických přístrojů a výrobě plastů a nekovových minerálních výrobků, v rámci služeb pak v obchodě a opravárenství a ostatních podnikatelských činnostech. Podle významové váhy uvedených odvětví lze za hlavní oblasti inovací v případě průmyslu označit výrobu plastů a ostatních nekovových minerálních výrobků spolu s výrobou elektrických a optických přístrojů, v případě tržních služeb pak tyto oblasti korespondují se stávající strukturou, což lze z pohledu jejich dalšího rozvoje hodnotit jako silnou stránku. Hlavním nositelem inovačního podnikání v kraji jsou sice opět velké průmyslové firmy, podíl MSP lze však hodnotit jako významný. Velké firmy jsou buď specializovány na tradiční obory sklářské a bižuterní výroby –

Jablonex a Precioza – nebo na dodávky komponent pro automobilovou výrobu, jejichž dynamický růst je stimulován blízkostí firmy Škody Auto – zejména Delphi Packard Electric (všechny uvedené firmy mají více než 3 tis. zaměstnanců). Poměrně slabě rozvinuté je zatím inovační podnikání ve skupině podnikatelských služeb včetně vědy a výzkumu, což rozhodně neodpovídá hierarchickému postavení krajského města resp. liberecko-jablonecké aglomerace v sídelním systému České republiky.

Dominantním inovačním centrem kraje je liberecko-jablonecká aglomerace s jedenácti velkými inovačními firmami (Liberec šest a Jablonec n. N. pět firem, ovšem s větším počtem zaměstnanců), která patří do skupiny nejvýznamnějších inovačních center národního významu. Jako inovační centrum regionálního významu se prosazuje Česká Lípa se čtyřmi velkými inovačními firmami. Z center nižšího hierarchického postavení byla v kraji identifikována dvě centra subregionálního a šest center mikroregionálního významu. Celkem tedy jde o 10 inovačních center (hodnotíme-li zvlášť Liberec a Jablonec n. N.) a v tomto směru lze pozici kraje považovat za podprůměrnou. Nejvýznamnějšími představiteli velkých inovačních firem jsou Jablonex Group a.s., Crystalex a.s., Preciosa a.s, Delphi Packard Electric s.r.o., Lucas Varity s.r.o. a Peguform Plastics s.r.o. Polovina inovačních center, představující ovšem všechna centra nadlokálního významu, se nachází na vymezených růstových osách národního (hlavní růstová osa Praha – Liberec) a regionálního (Českolipská osa) významu. Výraznější koncentrace inovačních MSP je charakteristická pro oba nejvíce urbanizované okresy Jablonec n. N. a Liberec. Jejich aglomerace tak disponuje velmi dobrými předpoklady pro tvorbu vertikálně i horizontálně organizovaných sítí ekonomické spolupráce (včetně lokalizace Technické univerzity Liberec, známé svými komerčně zajímavými vynálezy v oblasti nanotechnologií).

Tabulka č. 6: Inovační centra Libereckého kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
agl.Liberec-Jablon./N.	CNV	11	asi 10000	+ <i>Chrastava</i>
Č.Lípa	CRV	4	4000-4999	
N.Bor	CSV	1	1500-1999	
Turnov	CSV	2	500-999	
Semily	CMV	1	500-999	
Jilemnice	CMV	1	500-999	
Zásada	CMV	1	500-999	<i>ÚO Ž.Brod,hl. záv.Jablonexu</i>
K.Šenov	CMV	1	500-999	<i>ÚO N.Bor</i>
Hodkov./M.	CMV	1	500-999	<i>ÚO Liberec</i>
Hejnice	CMV	1	250-499	<i>ÚO Frýdlant</i>

2.8. Královéhradecký kraj

Podle výsledků šetření ČSÚ zaujímá Královéhradecký kraj v ukazateli počtu inovujících firem deváté místo, přičemž úroveň inovační výkonnosti krajských firem je průměrná. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn ve výrobě strojů a zařízení, potravinářské výrobě a výrobě dopravních prostředků a v rámci služeb v informatice, ostatních podnikatelských činnostech a v obchodě a opravárenství. Podle významové váhy uvedených odvětví představuje hlavní oblasti inovací v průmyslu odvětvová skupina hutnické a kovodělné výroby a dále výroby strojů a zařízení, ve službách se pak tyto oblasti opět kryjí s výše uvedenými odvětvími (výhodné pro další ekonomický rozvoj segmentu tržních služeb).

Tabulka č. 7: Inovační centra Královéhradeckého kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
H.Králové	CRV	5	3000-3999	
Náchod	CSV	3	2000-2499	<i>včetně záv. Rubeny</i>
Rychnov/K.	CSV	2	2000-2499	<i>+ Kvasiny</i>
Vrchlabí	CSV	3	1500-1999	
Jičín	CSV	2	1500-1999	
Trutnov	CSV	2	1000-1499	
Č.Kostelec	CSV	2	1000-1499	<i>ÚO Náchod</i>
N.Město/M.	CSV	2	1000-1499	
Vamberk	CSV	2	1000-1499	<i>ÚO Rych./K.</i>
Broumov	CSV	1	1000-1499	
D.Králové	CMV	1	500-999	
Jaroměř	CMV	1	500-999	
Kostelec/O.	CMV	1	500-999	
Hostinné	CMV	1	500-999	<i>ÚO Vrchlabí</i>
Rudník	CMV	1	500-999	<i>ÚO Vrchlabí</i>
Dobruška	CMV	1	250-499	
N.Paka	CMV	1	250-499	

Ve srovnání s ostatními kraji hrají v inovačním podnikání významnější roli MSP. V případě největších inovačních firem postupně ztrácí svoji dominanci textilní výroba, kterou v tomto směru nahrazují progresivněji orientované firmy (největší inovační firmou kraje je Rubena, specializovaná na pryžové a plastové výrobky a zaměstnávající včetně pobočných závodů okolo 2,2 tis. pracovníků). U středních a větších firem do 500 zaměstnanců se zřetelně prosazuje orientace na výrobu různých strojů a zařízení (včetně elektrických). Rozvoj podnikatelských služeb, na které jsou specializovány především malé firmy, je pochopitelně výrazně koncentrován do krajského města.

Nejvíce velkých inovačních firem (celkem 5 subjektů) je lokalizováno v krajském městě, které bylo zařazeno do skupiny inovačních center regionálního významu. Charakteristickým rysem kraje je existence relativně značného počtu inovačních center subregionálního významu – celkem devět center, doplněných sedmi centry mikroregionálního významu. Celkem bylo tedy v kraji identifikováno 17 inovačních center a v tomto směru lze jeho pozici hodnotit jako nadprůměrnou. Za hlavní představitele velkých inovačních firem lze považovat Rubenu a.s., Continental Teves Czech Republic s.r.o., Jutu a.s. a Vebu a.s. Z pohledu ekonomické integrace prostoru jsou na růstových osách z inovačních center lokalizovány pouze Hradec Králové (růstová osa národního významu Praha – Pardubice – Hradec Králové) a Jičín (Jičínská regionální osa), na druhé straně však lze uvést, že pouze ve dvou mikroregionech se nenachází velká inovační firma. Segment MSP je silně koncentrován v okrese Hradec Králové, druhou nejvýznamnější koncentraci pak představuje okres Náchod. Celkově je ovšem možné konstatovat, že prakticky ve všech okresech existují dobré předpoklady pro tvorbu vertikálně i horizontálně organizovaných sítí ekonomické spolupráce, včetně inovačně zaměřených sítí.

2.9. Pardubický kraj

Pardubický kraj se podle podílu na celkové zaměstnanosti v inovačně zaměřených firmách v České republice řadí na jedenácté místo a úroveň inovační výkonnosti firem lze hodnotit jako průměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn v chemické výrobě, výrobě dopravních prostředků a výrobě elektrických a optických přístrojů, v rámci skupiny tržních služeb pak ve finančním zprostředkování. Podle významové váhy jednotlivých odvětví představuje hlavní oblast inovací v průmyslu výroba elektrických a optických přístrojů a ve službách odvětví ostatních podnikatelských činností. Rozhodujícím nositelem inovačního podnikání jsou velké průmyslové firmy, významný je však i podíl MSP. Největší firmy s více než 1 tis. zaměstnanců jsou specializovány především na výrobu strojů a zařízení příp. elektrických přístrojů a zařízení (AVX, Rieter). Odvětvová struktura MSP je poměrně diverzifikovaná, pouze u firem s 250 až 499 zaměstnanci se výrazněji prosazuje strojírenská specializace. S podstatně nižší intenzitou jsou ve srovnání s průmyslem rozvinuty inovační aktivity v tržních službách.

Nejvýznamnějším inovačním centrem kraje jsou Pardubice (5 subjektů včetně dvou s velikostí okolo 2 tis. zaměstnanců), které patří mezi inovační centra národního významu. Díky lokalizaci exportně výrazně orientované zahraniční firmy AVX se do druhé nejvýznamnější skupiny – tedy inovačních center regionálního významu – zařadil Lanškroun. Podobně jako v Královéhradeckém kraji, i zde se vyskytuje poměrně velký počet inovačních center subregionálního významu – celkem sedm center, doplněných šesti centry mikroregionálního významu. Celkem bylo v kraji vymezeno 15 inovačních center, což znamená

průměrné postavení v rámci ČR (zjednotlivých okresů vykazuje nejhorší postavení okres Chrudim). Nejvýznamnějšími velkými inovačními firmami v kraji jsou AVX Czech Republic s.r.o., Synthesia a.s., Iveco Czech Republic a.s., Rieter CZ s.r.o., Kiekert - CS s.r.o., OEZ s.r.o. a Saint Gobain Vertex s.r.o. Z vymezených inovačních center se na růstové ose nacházejí pouze Pardubice (růstová osa národního významu Praha – Pardubice – Hradec Králové). Podobně jako v předchozím kraji, i v Pardubickém kraji velkou inovační firmou nedisponují pouze dva mikroregiony. Segment inovačních MSP je silně koncentrován především v okrese Pardubice a dále Ústí n. O. Celkově je tedy možné konstatovat, že všechny okresy s výjimkou chrudimského mají dobré předpoklady pro rozvoj inovační spolupráce firem včetně tvorby příslušných sítí resp. klastrů.

Tabulka č. 8: Inovační centra Pardubického kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Pardubice	CNV	5	5000-5999	
Lanškroun	CRV	2	2500-2999	
V.Mýto	CSV	1	1500-1999	
Polička	CSV	3	1000-1499	
Svitavy	CSV	2	1000-1499	
Letohrad	CSV	1	1000-1499	ÚO Žamberk
Ústí/O.	CSV	1	1000-1499	.
Litomyšl	CSV	1	1000-1499	
Hlinsko	CSV	1	1000-1499	
Č.Třebová	CMV	1	500-999	
Jevíčko	CMV	1	500-999	ÚO M.Třeb.
Třemošnice	CMV	1	500-999	ÚO Chrudim
Jablonné/O.	CMV	1	500-999	ÚO Vamberk
M.Třebová	CMV	1	500-999	
Holice	CMV	1	250-499	

2.10. Kraj Vysočina

Podle výsledků šetření ČSÚ patří kraji Vysočina podle počtu inovujících firem dvanácté pořadí a úroveň inovační výkonnosti příslušných firem potenciálu lze hodnotit jako mírně nadprůměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn v hutnické a kovodělné výrobě, výrobě dopravních prostředků a chemické výrobě, v rámci služeb pak v ostatních podnikatelských činnostech a obchodě a opravárenství. Podle významové váhy uvedených odvětví představuje hlavní oblast inovací v průmyslu odvětvová skupina hutnické a kovodělné výroby. Ve službách se tyto oblasti v podstatě kryjí s výše uvedenými odvětvími a tuto situaci lze z hlediska jejich dalšího ekonomického rozvoje hodnotit jako příznivou. Z hlediska inovačního podnikání hrají v kraji zásadní roli velké firmy.

Pokud jde o odvětvovou specializaci, pak u největších firem s více než 1 tis. zaměstnanců ve stále větší míře dominuje specializace na rychle se rozvíjející automobilový průmysl, reprezentovaný především německou firmou Bosch (největší firma v kraji s přibližně 6 tis. zaměstnanci). V případě MSP převládá tradiční kovodělná a strojírenská specializace (výrazně se zvyšuje podíl výroby elektrických přístrojů a zařízení). V rozvoji tržních služeb pak dominují MSP zaměřené na podnikatelské služby (z velkých firem v této oblasti působí pobočka I&C Energo, která se specializuje na komplexní inženýrské služby v energetice).

Tabulka č. 9: Inovační centra kraje Vysočina

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Jihlava	CNV	6	asi 10000	
Žďár /S.	CRV	3	3000-3999	
Třebíč	CRV	4	1500-1999	
V.Meziříčí	CSV	2	1000-1499	
Světlá	CSV	1	1000-1499	
Pelhřimov	CSV	1	500-999	
V.Bíteš	CMV	1	500-999	ÚO V.Meziř.
Chotěboř	CMV	1	250-499	
Ledeč/S.	CMV	1	250-499	ÚO Světlá
Humpolec	CMV	1	250-499	
Pacov	CMV	1	250-499	
Výčapy	CMV	1	250-499	ÚO Třebíč
N.Město na M.	CMV	1	250-499	
Svratka	CMV	1	250-499	ÚO Žďár/S.

Nejvýznamnějším inovačním centrem národního významu je Jihlava, kde je lokalizováno šest inovačních firem. V kraji se dále nachází dvě inovační centra regionálního významu – Žďár n. s. se třemi a Třebíč se čtyřmi velkými inovačními firmami. Dále byla v kraji identifikována tři centra subregionálního a osm center mikroregionálního významu. Celkem se tedy v kraji nachází 14 inovačních center, což jej řadí na průměrnou pozici. Za nejvýznamnější inovační firmy kraje lze označit Bosch Diesel s.r.o., Žďas a.s., Motorpal a.s. a Sklo Bohemia a.s. Menší část inovačních center se nachází na růstových osách národního (Praha – Brno) a regionálního (Pelhřimovská osa) významu. Pokud jde o územní rozložení inovačních firem, lze výraznější koncentraci MSP, vytvářející vhodné podmínky pro založení horizontálních klastrů, identifikovat v okresech Havlíčkův Brod a Třebíč. Nejméně vhodné předpoklady pro rozvoj inovačních sítí pak byly zjištěny v jižních a severovýchodních okrajových částech kraje.

2.11. Jihomoravský kraj

Pokud jde o počet inovačních firem, patří Jihomoravskému kraji druhé místo v ČR, přičemž celkovou inovační výkonnost lokalizovaných firem lze hodnotit jako mírně nadprůměrnou až nadprůměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v případě zpracovatelského průmyslu zjištěn ve výrobě strojů a zařízení, výrobě dopravních prostředků a výrobě plastů a nekovových minerálních výrobků, v rámci služeb pak ve finančním zprostředkování, výzkumu a vývoji a informatice. Za hlavní oblasti inovací v průmyslu lze v souladu s příslušnou významovou vahou jednotlivých odvětví označit výrobu strojů a zařízení a výrobu plastů a ostatních nekovových minerálních výrobků (významnější roli hraje ještě výroba elektrických přístrojů a zařízení) a ve službách odvětví ostatních podnikatelských činností a informatiku. Relativně významným nositelem inovačního podnikání v kraji jsou MSP. Odvětvová struktura největších inovačních firem s více než 1 tis. zaměstnanci je poměrně diverzifikovaná (největší průmyslová firma kraje Tyco Electronic s přibližně 1,7 tis. zaměstnanci nedosahuje velikosti inovačních firem působících v ostatních krajích). S určitou specializací se setkáváme ve velikostní skupině firem s 250 až 499 zaměstnanci (hutnická a kovodělná výroba, výroba strojů a zařízení včetně elektrických přístrojů a zařízení). Jako diverzifikovanou lze hodnotit i odvětvovou strukturu MSP. Výrazně nadprůměrně je rozvinuté inovační podnikání v sektoru tržních služeb, zejména pokud jde o odvětví podnikatelských služeb a informatiky (v této souvislosti lze uvést zejména dynamicky se rozvíjející aktivity nadnárodní firmy IBM).

Krajské město Brno, resp. brněnská aglomerace jako inovační centrum národního významu počtem odpovídajících zaměstnanců inovačních firem zatím poněkud ustupuje nejen Praze a Ostravě, ale i jednostranně rozvinutému inovačnímu centru Mladé Boleslavi (počtem velkých inovačních firem však zaujímá druhé místo po Praze). Díky dlouhodobé sídlení dominanci Brna nebyla v kraji rovněž (podobně jako v případě v tomto směru srovnatelného Plzeňského kraje) identifikována inovační centra regionálního významu. V kraji tak bylo dále vymezeno pět inovačních center subregionálního a devět inovačních center mikroregionálního významu. Celkem se v kraji nachází 15 inovačních center, což jej v tomto směru řadí k průměru. Nejvýznamnějšími inovačními firmami jsou Tyco Electronic Czech s.r.o., Hartmann-Rico a.s., Gumotex a.s., Metra Blansko a.s., Adast a.s., Kordárna a.s. a rychle se rozvíjející společnost IBM Global Services Delivery Center Czech Republic s.r.o. Menší část inovačních center (ovšem všechna tři nejvýznamnější) se nachází na růstových osách národního (osy Praha – Brno, Brno – Břeclav a Brno – Olomouc/Zlín) a regionálního (Blanenská osa) významu. Poměrně značný počet osmi mikroregionů pak nedisponuje žádnou velkou inovační firmou. Pokud jde o územní rozložení inovačních MSP, pak

logicky opět dominuje okres Brno-město, nejméně inovačních MSP se pak nachází v okresech Hodonín a Břeclav. Celkově je možné konstatovat, že dobré předpoklady pro tvorbu vertikálně i horizontálně organizovaných sítí ekonomické spolupráce (včetně inovačně zaměřených sítí) existují především v tradičním „průmyslovém“ srdci kraje tvořeném okresy Brno - město, Brno - venkov a Blansko.

Tabulka č. 10: Inovační centra Jihomoravského kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Brno	CNV	20	asi 13000	+ <i>Kuřim, Modřic., V.Bit.</i>
Blansko	CSV	3	1499-1999	
Břeclav	CSV	3	1499-1999	
Adamov	CSV	1	1000-1499	<i>ÚO Blansko</i>
Velká/V.	CSV	1	1000-1499	<i>ÚO Hodonín</i>
Kyjov	CSV	2	500-999	
Boskovice	CMV	1	500-999	
V.Opatovice	CMV	1	500-999	<i>ÚO Boskovice</i>
Hodonín	CMV	1	250-499	
Znojmo	CMV	1	250-499	
Vyškov	CMV	1	250-499	
Hustopeče	CMV	1	250-499	
Tišnov	CMV	1	250-499	+ <i>Drásov</i>
Ždánice	CMV	1	250-499	<i>ÚO Kyjov</i>
Ivan. na H.	CMV	1	250-499	<i>ÚO Vyškov</i>

2.12. Olomoucký kraj

Olomoucký kraj zaujímá podle ukazatele počtu inovujících firem šestou pozici a úroveň inovační výkonnost zde lokalizovaných firem je mírně nadprůměrná. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn ve výrobě plastů a nekovových minerálních výrobků, potravinářské výrobě a výrobě strojů a zařízení, v rámci služeb pak v informatice, ubytování a stravování a obchodě a opravárenství. Podle významové váhy uvedených odvětví lze sektor průmyslu označit za dobře vyprofilovaný – hlavní oblasti inovací představují odvětvové skupiny výroby plastů a nekovových minerálních výrobků, potravinářské výroby a výroby strojů a zařízení. Podobně lze hodnotit i sektor služeb, kde jsou hlavními odvětvovými oblastmi inovací ubytování a stravování a obchod a opravárenství. Velikostní struktura inovačních firem je poměrně vyvážená. U větších firem s 250 až 999 zaměstnanci specializace na kovodělnou výrobu se vzrůstající velikostí firem postupně ustupuje specializaci na strojírenskou výrobu (v kraji se nacházejí pouze dvě inovační firmy s více než 1 tis. zaměstnanců: Meopta – Optika s více než 2,5 tis. zaměstnanci a velikostně srovnatelný závod společnosti Siemens Elektromotory sídlící v Mohelnici). Zřetelná specializace na kovodělnou výrobu se

prosazuje i v případě inovačních MSP. Jako poměrně rozvinutou lze hodnotit oblast tržních služeb, poskytovaných především MSP (objevují se však i větší firmy).

Olomoucká aglomerace (s blízkými průmyslovými středisky Lutínem a Hlubočkami) je inovačním centrem národního významu s devíti velkými inovačními firmami. Významnými inovačními centry regionálního významu jsou i Přerov a Šumperk se čtyřmi velkými inovačními firmami. Kromě uvedených center byla v kraji dále zjištěna čtyři centra subregionálního a pět center mikroregionálního významu. Celkovým počtem 12 inovačních center zaujímá kraj podprůměrnou pozici. Z nejvýznamnějších inovačních firem kraje lze uvést již vzpomenuté firmy Meopta – Optika s.r.o. a Siemens Elektromotory s.r.o. a dále Unex a.s. Pouze dvě inovační centra jsou lokalizována na růstové ose národního významu (osa Brno – Olomouc). Ve třech mikroregionech se pak nenachází žádná velká inovační firma. Z hlediska prostorového rozložení zjišťujeme silnou koncentraci inovačních MSP do okresu Olomouc, který s odstupem následují okresy Šumperk a dále Přerov. Na základě zjištěných skutečností lze konstatovat, že dobrými předpoklady pro tvorbu vertikálně i horizontálně organizovaných sítí inovačně orientované ekonomické spolupráce disponují především okresy Olomouc a Šumperk a naopak slabé předpoklady má v tomto směru zejména okres Jeseník.

Tabulka č. 11: Inovační centra Olomouckého kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Olomouc	CNV	9	5000- 5999	+ <i>Lutín, Hlubočky</i>
Přerov	CRV	4	3000-3999	
Šumperk	CRV	5	2000-2499	+ <i>Rapotín</i>
Mohelnice	CSV	2	2500-2999	
Prostějov	CSV	2	1000-1499	
Uničov	CSV	1	1000-1499	
Zábřeh	CSV	2	500-999	
Štítý	CMV	1	500-999	<i>ÚO Zábřeh</i>
Lukavice	CMV	1	500-999	<i>ÚO Zábřeh</i>
Hranice	CMV	1	250-499	
Jeseník	CMV	1	250-499	+ <i>Č.Ves</i>
Sen.na H.	CMV	1	250-499	<i>ÚO Litovel</i>

2.13. Zlínský kraj

Podle výsledků šetření ČSÚ patří Zlínskému kraji v ukazateli celkového počtu inovujících firem pátá pozice a úroveň inovační výkonnosti firem lze ohodnotit jako mírně nadprůměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn ve výrobě dopravních prostředků a dále v potravinářské a chemické

výrobě, v rámci služeb pak v obchodě a opravárenství a informatice. Podle významové váhy uvedených odvětví lze za hlavní oblasti inovací označit potravinářskou výrobu a podmíněně i výrobu strojů a zařízení, resp. obchod a opravárenství a informatiku. Relativně významným nositelem inovačního podnikání v kraji jsou MSP. V případě největších inovačních firem s více než 1 tis. zaměstnanců se projevuje specializace na gumárenskou a plastikářskou výrobu (reprezentovaná zejména největším podnikatelským subjektem kraje firmou Barum Continental v Otrokovicích s 3,8 tis. zaměstnanci), kterou doplňuje strojírenská výroba. U větších firem s 500 až 999 zaměstnanci se pak výrazněji prosazuje výroba elektrických strojů a zařízení. V případě MSP je odvětvová struktura inovačních firem diverzifikovaná (pouze u středních firem se setkáváme s výraznějšími náznaky specializace na kovodělnou výrobu). Díky krajskému centru je relativně dobře rozvinutá oblast podnikatelských služeb, kterou profilují především malé firmy.

Tabulka č. 12: Inovační centra Zlínského kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Zlín	CNV	7	8000-8999	+ Otrokovice, Napajedla
Rožn. p.R.	CSV	3	2000-2499	+ Zubří
U.Brod	CSV	2	1500-1999	
U.Hradiště	CSV	3	1000-1499	+ Kunovice, S.Město
Vsetín	CSV	2	1000-1499	
V.Meziříčí	CSV	2	1000-1499	
Kroměříž	CSV	2	1000-1499	+ Hulín
Chropyně	CMV	1	500-999	ÚO Kroměříž
U.Ostroh	CMV	1	500-999	ÚO U.Brod.

Centrem inovačních aktivit v kraji je zlínská aglomerace se šesti velkými inovačními firmami (podle počtu zaměstnanců zde dominují Otrokovice). Kromě uvedených center bylo v kraji dále zjištěno celkem šest center subregionálního (nejvýznamnějším centrem je z nich Rožnov p. R.) a jedno centrum mikroregionálního významu. Celkovým počtem 9 inovačních center zaujímá kraj silně podprůměrnou pozici. Nejvýznamnějšími inovačními firmami kraje jsou Barum Continental s.r.o., Tajmac-ZPS a.s., ON Semiconductor Czech Republic s.r.o., Fatra a.s., Česká zbrojovka a.s. a Deza a.s. Menší část inovačních center včetně zlínské aglomerace se nachází na růstových osách národního (Brno – Zlín) a regionálního (Uherskohradištská osa) významu. V pěti mikroregionech kraje se nenachází žádná velká inovační firma. Z hlediska prostorového rozložení dále zjišťujeme silnou koncentraci MSP v okrese Zlín, který s odstupem následují okresy Vsetín a Uherské Hradiště. V těchto okresech jsou tak

vytvořeny nejlepší předpoklady pro intenzivní spolupráci velkých inovačních firem i spolupráci v rámci MSP (včetně tvorby inovačně orientovaných sítí). Naopak nejméně vhodné předpoklady v daném směru logicky mají málo urbanizované mikroregiony, nacházející se na sever a jihovýchod od krajského města.

2.14. Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj zaujímá podle počtu inovujících firem třetí místo a odpovídající úroveň jeho inovační výkonnosti firem lze označit za mírně nadprůměrnou. Největší podíl inovačních firem byl v rámci zpracovatelského průmyslu zjištěn v hutnické a kovodělné výrobě, výrobě elektrických a optických přístrojů, potravinářské výrobě a výrobě strojů a zařízení, v rámci služeb pak v informatice, finančním zprostředkování a dopravě a spojích. Podle významové váhy uvedených odvětví lze za hlavní oblasti průmyslových inovací označit hutnickou a kovodělnou výrobu a výrobu elektrických přístrojů a zařízení a v případě tržních služeb pak informatiku a dopravu a spoje. Zcela rozhodující nositelem inovačního podnikání v kraji jsou velké průmyslové firmy. Největší z nich s více než 1 tis. zaměstnanců se tradičně specializují na hutnickou a kovodělnou výrobu (největšími firmami jsou Mittal Steel Ostrava s cca 8 tis. a Třinecké železárny s více než 5 tis. zaměstnanci) a v podstatně menší míře na výrobu dopravních prostředků. S orientací na hutnickou a kovodělnou výrobu doplněnou výrobou strojů a zařízení včetně elektrických se setkáváme i v případě průmyslově orientovaných MSP. Rozvoj podnikatelských služeb odpovídá ekonomické pozici kraje, kdy díky krajskému centru je nadprůměrně rozvinut segment progresivních informačních a podnikatelských služeb, zajišťovaných především MSP.

Pokud jde o lokalizaci velkých inovačních firem, je možno říci, že kraji jednoznačně dominuje inovační centrum národního významu Ostrava, v jejíž aglomeraci se nachází celkem 14 velkých inovačních firem. Ostravská průmyslová aglomerace v tomto směru stále představuje po Praze druhé nejvýznamnější centrum technických inovací v ČR. Jako inovační centra regionálního významu byla v kraji identifikována odvětvově jednostranně orientovaná centra Třinec a Nový Jičín a dále Opava se třemi velkými inovačními firmami. Kromě uvedených center bylo v kraji dále zjištěno celkem osm center subregionálního a sedm center mikroregionálního významu. Celkovým počtem 19 inovačních center zaujímá kraj nadprůměrnou pozici. V rámci velkých inovačních firem si s pomocí zahraničního kapitálu své významné postavení udržely, resp. nově získaly následující firmy: Mittal Steel Ostrava a.s., Třinecké železárny a.s., Vítkovice Heavy Machinery a.s., Visteon Autopal s.r.o., ŽDB Group a.s., Siemens Automobilové systémy s.r.o. a dále Brano a.s., Tatra a.s., Al Invest Břidličná a.s. a Ivax Pharmaceutical a.s. Moravskoslezský kraj prochází obdobím ekonomické restrukturalizace spojeným s poklesem jeho konkurenční pozice, za jehož konkrétní regionální projev lze považovat především

potlačení procesu tvorby růstových os. Pouze dvě inovační centra jsou tak lokalizována podél jediné Ostravsko - Frýdecké osy regionálního významu. V důsledku tohoto vývoje rovněž některá centra ztratila své hierarchické postavení i v oblasti tvorby a transferu inovací. V šesti mikroregionech kraje není lokalizována žádná velká inovační firma. Z hlediska prostorového rozložení se i v případě MSP logicky projevuje dominance krajského města. Inovační MSP jsou však významně zastoupeny i v sousedících okresech a lze tedy konstatovat, že v ostravské průmyslové aglomeraci jsou vytvořeny velmi vhodné podmínky pro intenzivní spolupráci inovačních firem, včetně silně podporované tvorby inovačně orientovaných klastrů. Z dalších okresů byly v tomto ohledu zjištěny dobré předpoklady zejména v okrese Nový Jičín (řada inovačních firem se však nachází i v okresech Bruntál a Opava).

Tabulka č. 13: Inovační centra Moravskoslezského kraje

centrum	významová pozice	velké inovační firmy		poznámka
		počet firem	počet zam.	
Ostrava	CNV	14	asi 20000	+ <i>Bohumín, Vratimov</i>
Třinec	CRV	1	5000-5999	
N.Jičín	CRV	1	4000-4999	
Opava	CRV	4	3000-3999	+ <i>Hradec/M.</i>
Krnov	CSV	3	1500-1999	
Bruntál	CSV	2	1500-1999	
Kopřivnice	CSV	1	1500-1999	
Frýd.-Míst.	CSV	2	1000-1499	+ <i>Paskov</i>
Frenš.p.R.	CSV	1	1000-1499	
Břidličná	CSV	1	1000-1499	<i>ÚO Rýmařov</i>
Suchdol/O.	CSV	2	500-999	<i>ÚO N.Jičín</i>
Karviná	CSV	1	500-999	
Bílovec	CMV	1	500-999	
Odry	CMV	1	500-999	
D.Benešov	CMV	1	500-999	<i>ÚO Hlučín</i>
Bolatice	CMV	1	500-999	<i>ÚO Hlučín</i>
Vrbno p.P.	CMV	1	500-999	<i>ÚO Bruntál</i>
Budišov/B.	CMV	1	500-999	<i>ÚO Vítkov</i>
Rýmařov	CMV	1	250-499	

3. ZÁVĚREČNÁ SYNTÉZA

Na základě provedených analýz lze konstatovat, že jako nejvýznamnější inovační centra národního významu se prosazují především krajská města (s výjimkou Č. Budějovic, H. Králové, Ústí n. L. a K. Varů), která doplňuje hlavní středisko českého automobilového průmyslu Ml. Boleslav. Tato krajská města jsou obvykle aglomeračními jádry koncentricky utvářených inovačních prostorů, z nichž mají nejvýznamnější postavení pražský (Praha spolu s „inovačními“ mikroregiony Berouna, Brandýsa n. L.-S. Boleslavi, Kladna, Neratovic, Kralup n. V., Benešova a Černošic) a ostravský (mikroregiony Ostravy, Třince, Bohumína, Frýdku-Místku, Karviné a Hlučína) inovační prostor. Do druhé nejvýznamnější skupiny regionálně významných inovačních center bylo zařazeno celkem 22 měst (dále bylo vymezeno 76 center subregionálního a 79 center mikroregionálního významu). Kromě výše popsaných koncentrických inovačních prostorů se inovační centra v některých případech shlukují do inovačních pásů, resp. zón. V tomto směru jde především o podkrušnohorskou (Ústí n. L., Teplice, Litvínov, Děčín, Chomutov, Most, Bílina, Kadaň), podorlickou (Náchod, Rychnov n. K, N. Město n. M., Kostelec n. O., Dobruška, Lanškroun, Žamberk, Ústí n. O., Č. Třebová) a podbeskydskou (N. Jičín, Kopřivnice, Frenštát p. R, Rožnov p. R., Val. Meziříčí, Vsetín) – všechny s více než 10 tis. zaměstnanci inovačních firem. Uvedené koncentrace inovačních firem nepochybně zásadním způsobem ovlivňují vývoj inovačního podnikání v ČR.

Krajská města jsou rovněž nejdůležitějšími centry rozvoje vysokého školství a vědy a výzkumu. Pokud jde o dynamicky se rozvíjející segment vysokých škol, jde v tomto směru především o Prahu a dále Brno a Ostravu, kde jsou lokalizovány nejvýznamnější veřejné vysoké školy s inovačně nejpřínosnějšími technickými, přírodovědnými, informačními a lékařskými směry studia (zejména Karlova univerzita a České vysoké učení technické v Praze, Masarykova univerzita a Vysoké učení technické v Brně a Ostravská univerzita a Vysoká škola báňská - Technická univerzita v Ostravě)⁵. Zejména regionální význam rozvojový pak mají ostatní tradiční i nově vybudovaná univerzitní centra, která již nedisponují komplexním spektrem výše uvedených studijních směrů tzn. Plzeň (Západočeská univerzita), Olomouc (Univerzita Palackého) a dále Č. Budějovice (Jihočeská univerzita), Liberec (Technická univerzita v Liberci), Zlín (Univerzita T. Bati), Pardubice (Univerzita Pardubice), Hradec Králové (Univerzita Hr. Králové) a Ústí n. L. (Univerzita J. E. Purkyně). Z dalších méně významných vysokoškolských center je potřebné uvést ještě jediné nekrajské město se samostatnou veřejnou vysokou školou Opavu

⁵ Soukromé vysoké školy jsou vesměs zaměřeny na humanitní (zejména ekonomické) směry studia, jejichž potenciální přínosy pro tvorbu inovací jsou sekundární či zanedbatelné.

(Slezská univerzita) a dále Jihlavu (nově vzniklá Vysoká škola polytechnická). Z krajských měst tak není v současnosti veřejná vysoká škola lokalizována pouze v K. Varech.

Pokud jde o lokalizaci vědeckých (Akademie věd ČR – AV) a výzkumných (transformované rezortní výzkumné ústavy - VÚ) ústavů lze konstatovat jejich v evropském měřítku zcela ojedinělou koncentrací do hlavního města, kde se nachází celkem 43 ústavů AV (cca 70 % podíl) a 24 VÚ (cca 35 % podíl). Další významnější centra představují v případě AV pouze Brno a České Budějovice (jen 2 ústavy AV jsou lokalizovány mimo krajská města) a v případě VÚ Brno a dále Ostrava a Pardubice (mimo krajská města se nachází 20 ústavů, tj. zhruba 30 % z jejich celkového počtu). Z hlediska podpory rozvoje inovací hrají stále významnější roli vědeckotechnické parky (VTP – vědecké či technologické parky, podnikatelská a inovační centra a inkubátory). V současnosti je v ČR provozováno celkem 26 VTP (z toho 21 akreditovaných) a 8 VTP je připravováno. Z provozovaných VTP se 14 nachází v celkem devíti krajských městech (zejména v Praze, Brně a Ostravě; VTP není v Ústí n. L., Hr. Králové, Pardubicích a Jihlavě). K tomu je účelné poznamenat, že podobně jako v případě vědeckých a výzkumných ústavů jsou reálné inovační přínosy jednotlivých VTP poměrně značně odlišné.

Výše uvedené informace účelně doplňuje následující tabulka, která poskytuje základní orientaci o dosažené úrovni rozvoje vědeckovýzkumné základny podle jednotlivých krajů.

Tabulka č. 14: Počet zaměstnanců VaV podle krajů ČR v roce 2005

kraj	počet zaměst. VaV	% podíl VaV na celk. počtu zaměst. v NH	% podíl podnik. sektoru VaV na celk. počtu zaměst. v NH
Pražský	17584	2,85	1,00
Středočeský	4513	0,82	0,62
Jihočeský	1644	0,55	0,23
Plzeňský	1432	0,53	0,27
Karlovarský	70	0,05	0,04
Ústecký	697	0,19	0,15
Liberecký	1295	0,64	0,42
Královéhradecký	1365	0,53	0,31
Pardubický	1936	0,82	0,72
Vysočina	699	0,30	0,29
Jihomoravský	6036	1,17	0,53
Olomoucký	2058	0,73	0,40
Zlínský	1665	0,63	0,48
Moravskoslezský	2376	0,44	0,26
Česká republika	43370	0,91	0,46

Zdroj: ČSÚ (metodika 2005)

Ačkoliv údaje uvedené v tabulce nepředstavují komplexní reflexi kvality proinovačního prostředí, lze z nich vyvozovat specifické předpoklady pro další rozvoj inovačních aktivit v jednotlivých krajích, odvíjející se z dosaženého stupně rozvinutosti jejich institucionální základny VaV (za významnou skutečnost lze v tomto ohledu považovat vyváženost rozvojových podmínek českých a moravských krajů). K tomu je ovšem nutné poznamenat, že rozvoj veřejného sektoru ve vědě a výzkumu je sice významnou, nikoliv však rozhodující podmínkou zvyšování inovační výkonnosti firem. V tomto směru hrají nepochybně rozhodující roli strategické priority firem a kvalita jejich managementu. Ze zahraničních studií vyplývají i významné efekty generované všeobecnou regionální kvalitou podnikatelského prostředí (včetně řady subjektivních faktorů, jako např. úroveň důvěry mezi firmami). Z hlediska podpory rozvoje inovací je proto nezbytné přizpůsobit odpovídající strategie a nástroje konkrétním podmínkám podnikatelského prostředí jednotlivých regionů (s důrazem na potřeby MSP) a vyhnout se tak rozptylování a neefektivní alokaci veřejných zdrojů. V tomto směru je rovněž potřebné věnovat trvalou pozornost i podpoře zahraničních investic v oborech s vyšší přidanou hodnotou výrobků a služeb (v tomto směru lze v posledním období pozorovat pozitivní změny odpovídajících trendů, kdy např. objem hi-tech investic zprostředkovaných CzechInvestem dosahuje cca 25 % podílu ze všech zahraničních investic)⁶. Z obecného pohledu je zřejmé, že efektivní podpora inovací musí kombinovat více přístupů (makroekonomické, strukturální i regionální přístupy). Důležitou otázkou, jíž je třeba věnovat pozornost již ve stadiu přípravy jednotlivých koncepcí příp. projektů, jsou i potenciální dopady na prostorové aspekty ekonomického vývoje – v tomto kontextu je pravděpodobné, že prioritní důraz na podporu inovací bude znamenat další rozvojovou sekci regionů a měst. Na druhé straně je ovšem potřebné si uvědomit, že inovační firmy jsou nejvýznamnějším nositelem znalostního potenciálu v hierarchicky méně významných mikroregionech, nedisponujících potřebnými předpoklady pro rozvoj veřejného znalostního sektoru (viz výše).

Závěrem lze konstatovat, že tržně konformní strategie regionálního rozvoje by měla být koncentrována na podporu nastartovaných integračních procesů v kombinaci se stimulací přechodu ke znalostní ekonomice při respektování rozvojových podmínek jednotlivých regionů. Tento přístup v sobě do značné míry slučuje jak plnění tradičních cílů regionální politiky (zejména snižování regionálních

⁶ Z významnějších inovačně orientovaných investic zahraničních firem lze kromě technologického centra Škoda Auto uvést např. technologické centrum firmy Panasonic v Plzni či Bosch v Č. Budějovicích nebo zákaznická a vývojová centra firem Accenture v Praze či IBM v Brně (obě kolem 2 tis. zaměstnanců). Z dalších příkladů lze uvést např. investice firem DHL a Oracle v Praze, Infosys v Brně či Solectron v Plzni.

rozdílů v ekonomické úrovni), tak plnění globálně orientovaných cílů regionální politiky (zejména zvyšování regionální konkurenceschopnosti). Disponibilní zdroje pro zabezpečení plnění cílů regionální politiky ve střednědobém horizontu (plánovacím období EU) představují především fondy EU, doplněné zdroji ze státního rozpočtu a centralizovaných fondů.

4. POUŽITÁ LITERATURA

CAMBRIDGE ECONOMETRICS, ECORYS-NEI: A study on the factors of regional competitiveness (A draft final report for the European Commission), University of Cambridge, 2003.

DRUCKER, P., F.: Inovace a podnikavost. Management Press, Praha 1993.

EUROPEAN COMMISSION: Aggregate and regional impact – Regional growth and convergence. Office for Official Publications of the European Communities, ISBN 92-827-8806-7, Luxembourg 1997.

GARELLI, S.: Competitiveness of nations: The Fundamentals. In: Word Competitiveness Yearbook, IMD Lausanne, 2002.

HAMPL, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. PŘF UK Praha ISBN 80-86746-02-X, Praha 2005.

KADEŘÁBKOVÁ, A. a kol.: Ročenka konkurenceschopnosti České republiky, CES VŠEM a NOZV NVF, Praha 2005.

KITSON, M. – MARTIN, R. – TYLER, P.: The regional competitiveness debate. University of Cambridge, 2005.

OECD, EUROSTAT: Oslo manual: Guidelines for collecting and interpreting innovation data. EUROSTAT, Luxembourg 2005. Dostupný na www.epp.eurostat.ec.europa.eu).

PORTER, M.: The competitive advantages of nations. The Free Press, New York 1990.

SKOKAN, K.: Klustry a konkurenceschopnost regionů. Habilitační práce, VŠB – TU Ostrava 2003.

VITURKA, M. & kol.: Regionální vyhodnocení kvality podnikatelského prostředí v České republice. ESF MU, vyd. MU, ISBN 80-210-3304-5, Brno 2003.

VITURKA, M. – ŽÍTEK, V. – TONEV, P.: Regionální předpoklady rozvoje inovací. Working paper, č. 4, CVKS ESF MU, ISSN 1801-4496, Brno 2005.

VITURKA, M.: Konkurenceschopnost regionů, možnosti jejího hodnocení a stimulace. Sborník z X. Mezinárodního kolokvia o regionálních vědách, ESF MU, ISBN 978-80-210-4325, Brno 2007.

ŽÍTEK, V. – KUNC, J. – TONEV, P.: Vybrané indikátory regionální konkurenceschopnosti a jejich vývoj. Working paper č. 21, Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, ESF MU, Brno 2006.

Internetové prameny:

AIP: Databáze [online]. Dostupná na <http://www.techprofil.cz/databaze.asp>.

ČSÚ: Technické inovace v ČR za rok 2002-2003, ČSÚ Praha, 2005. Dostupné na <http://www.czso.cz>.

ČSÚ: Inovace v ČR v roce 2005, ČSÚ Praha, 2006. Dostupné na <http://www.czso.cz>.

ČSÚ: Ukazatelé výzkumu a vývoje v ČR za rok 2005, ČSÚ Praha, 2006. Dostupné na <http://www.czso.cz>.

MMR ČR: Strukturální fondy EU. MMR, Praha 2006. Dostupné na www.strukturalni-fondy.cz.

SPOLEČNOSTÍ VĚDECKOTECHNICKÝCH PARKŮ ČR. Dostupné na <http://www.svtp.cz>.

V roce 2005 vyšlo:

WP č. 1/2005

Petr Chmelík: Vliv institucí přímé demokracie na hospodářskou politiku ve světle empirického výzkumu

WP č. 2/2005

Martin Kvizda – Jindřiška Šedová: Privatizace a akciové společnosti – k některým institucionálním aspektům konkurenceschopnosti české ekonomiky

WP č. 3/2005

Jaroslav Rektořík: Přístup k inovacím v České republice. Současný stav a možné směry zlepšení.

WP č. 4/2005

Milan Víturka – Vladimír Žítek – Petr Tonev: Regionální předpoklady rozvoje inovací

WP č. 5/2005

Veronika Bachanová: Analýza kvality regulace České republiky

WP č. 6/2005

Hana Zbořilová – Libor Žídek: Washingtonský konsenzus v české ekonomické praxi 90. let

WP č. 7/2005

Osvald Vašíček and Karel Musil: The Czech Economy with Inflation Targeting Represented by DSGE Model: Analysis of Behaviour

WP č. 8/2005

Zdeněk Tomeš: Je stárnutí populace výzvou pro hospodářskou politiku?

WP č. 9/2005

Ladislav Blažek – Klára Doležalová – Alena Klapalová: Společenská odpovědnost podniků

WP č. 10/2005

Ladislav Blažek – Alena Klapalová: Vztahy podniku se zákazníkem

WP č. 11/2005

Ladislav Blažek – Klára Doležalová – Alena Klapalová – Ladislav Šiška: Metodická východiska zkoumání a řízení inovační výkonnosti podniku

WP č. 12/2005

Ladislav Blažek – Radomír Kučera: Vztahy podniku k vlastníkům

WP č. 13/2005

Eva Kubátová: Analýza dodavatelských vztahů v kontextu inovací

WP č. 14/2005

Ladislav Šiška: Možnosti měření a řízení efektivnosti a úspěšnosti podniku

V roce 2006 vyšlo:

WP č. 1/2006

Tomáš Otáhal: Je úplatkářství dobrá cesta k efektivnějšímu vymáhání práva?

WP č. 2/2006

Pavel Breinek: Vybrané institucionální aspekty ekonomické výkonnosti

WP č. 3/2006

Jindřich Marval: Daňová kvóta v ČR

WP č. 4/2006

Zdeněk Tomeš – Daniel Němec: Demografický vývoj ČR 1990–2005

WP č. 5/2006

Michal Beneš: Konkurenceschopnost a konkurenční výhoda

WP č. 6/2006

Veronika Bachanová: Regulace a deregulace v ČR v období 1990–2005

WP č. 7/2006

Petr Musil: Tendence na českém trhu práce v období transformace

WP č. 8/2006

Zuzana Hrdličková: Vliv sociální politiky na konkurenceschopnost české ekonomiky

WP č. 9/2006

Pavína Balcarová – Michal Beneš: Metodologie měření a hodnocení makroekonomické konkurenceschopnosti

WP č. 10/2006

Miroslav Hloušek: Czech Business Cycle Stylized Facts

WP č. 11/2006

Jitka Doležalová: Vliv politiky na konkurenceschopnost České republiky

WP č. 12/2006

Martin Chromec: Dlouhodobé efekty monetární politiky: může ČNB ovlivnit ekonomický růst?

WP č. 13/2006

Tomáš Paleta: Strukturální změny české ekonomiky ve světle privatizace a podpory malého a středního podnikání

WP č. 14/2006

Tomáš Otáhal: Vývoj korupce v ČR v období transformace

WP č. 15/2006

Jan Jonáš: Ekonomická svoboda a konkurenční schopnost české ekonomiky

WP č. 16/2006

Michal Tvrdoň: Regulace trhu práce v ČR

WP č. 17/2006

Martina Vašendová: Pohyb kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenceschopnost české ekonomiky

WP č. 18/2006

Ondřej Moravec: Hospodářská soutěž a její vliv na konkurenceschopnost české ekonomiky

WP č. 19/2006

Milan Víturka – Viktorie Klímová: Globálně orientované hodnocení konkurenční pozice krajů České republiky

WP č. 20/2006

Monika Jandová: Vývoj komoditních, teritoriálních a institucionálních aspektů zahraničního obchodu ČR

WP č. 21/2006

Vladimír Žítek – Josef Kunc – Petr Tonev: Vybrané indikátory regionální konkurenceschopnosti a jejich vývoj

WP č. 22/2006

Aleš Franc: Hlavní tendence ve vývoji pracovních migrací v České republice

WP č. 23/2006

Osvald Vašíček – Karel Musil: Behavior of the Czech Economy: New Open Economy Macroeconomics DSGE Model

WP č. 24/2006

Jaroslav Rektourek: Zapojení vysokých škol do přípravy a realizace strategických dokumentů regionů – podmínka rozvoje inovačních aktivit

WP č. 25/2006

Ladislav Šiška: Analýza finanční úspěšnosti tuzemských podniků

WP č. 26/2006

Daniel Němec: Demografický vývoj SR 1990–2005

V roce 2007 vyšlo:

WP č. 1/2007

Nada Voráčová: Maďarská fiskální politika a hospodářský růst

WP č. 2/2007

Martin Chromec: Monetární politika a její dopad na konkurenceschopnost Slovenské republiky

WP č. 3/2007

Martina Vašendová: Pohyb zahraničního kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenční schopnost slovenské ekonomiky

WP č. 4/2007

Jitka Doležalová: Vliv politiky na konkurenceschopnost Slovenské republiky

WP č. 5/2007

Daniel Němec: Komparace demografického vývoje Maďarska a Polska v období transformace

WP č. 6/2007

Veronika Bachanová: Regulace a deregulace v Maďarsku v období 1990–2006

WP č. 7/2007

Martina Vašendová: Pohyb zahraničního kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenční schopnost polské ekonomiky

WP č. 8/2007

Tomáš Otáhal: Vývoj korupce v SR v období transformace

WP č. 9/2007

Jitka Doležalová: Rozvoj demokracie v Polsku a jeho vliv na výkonnost hospodářství

WP č. 10/2007

Monika Jandová: Zahraniční obchod Slovenské republiky 1993–2006

WP č. 11/2007

Milan Viturka: Inovační profily regionů